

POSTANOWIENIE

Dnia 31 lipca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 31 lipca 2024 r.,
sprawy **R. L.**
skazanego z art. 200 § 1 k.k.
z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie
z dnia 12 lutego 2024 r., sygn. akt IV Ka 1210/23,
zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego Szczecin – Prawobrzeże i Zachód
z dnia 11 kwietnia 2023 r., sygn. akt VI K 760/20,

p o s t a n o w i ł

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną,**
- 2. obciążyć skazanego R. L. kosztami sądowych postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie wyrokiem z dnia 11 kwietnia 2023 r., sygn. akt VI K 760/20, uznał R. L. za winnego tego, że w dniu 15 lipca 2019 r. w S. w okolicy ul. [...] doprowadził małoletnią poniżej lat 15 W. C. ur. [...] do poddania się innej czynności seksualnej, a nadto obcował płciowo z małoletnią poprzez trzykrotne odbycie z nią stosunku płciowego, tj. czynu z art. 200

§ 1 k.k. i za ten czyn na podstawie art. 200 § 1 k.k. wymierzył mu karę 3 lat pozbawienia wolności.

Na podstawie art. 41a § 1 i 4 k.k. Sąd orzekł wobec oskarżonego zakaz kontaktowania z małoletnią W. C. zarówno bezpośrednio, jak i telefonicznie, listownie oraz za pośrednictwem komunikatorów i mediów społecznościowych, a także za pośrednictwem innych osób i zakaz zbliżania do niej na odległość mniejszą niż 100 metrów, na okres 5 lat (pkt II wyroku). W kolejnym punkcie orzekł wobec oskarżonego, na podstawie art. 46 § 1 k.k., obowiązek zadośćuczynienia pokrzywdzonej poprzez zapłatę na rzecz W. C. kwoty 10.000 zł. Sąd orzekł nadto o kosztach sądowych.

Apelację w sprawie wniósł obrońca oskarżonego, który zaskarżając wyrok Sądu Rejonowego w całości na korzyść, na podstawie art. 438 pkt 2 i 3 k.p.k., zarzucił:

„I. obrazę przepisów postępowania, tj.: art. 7 k.p.k. polegającą na całkowicie dowolnej, a nie swobodnej ocenie okoliczności dotyczących tego czy małoletnia podejmowała współżycie z mężczyznami przed poznaniem oskarżonego, która to ocena mogła mieć wpływ na treść orzeczenia,

II. wynikające z powyższego, dowolnego ustalenia, błędy w ustaleniach faktycznych przyjęte za podstawę orzeczenia, które miały wpływ na jego treść, polegające na

- dowolnym przyjęciu, że podczas spotkania małoletniej z oskarżonym doszło do odbycia stosunku płciowego oraz poddania się innej czynności seksualnej,
- dowolnym przyjęciu, że małoletnia nie miała żadnego interesu w pomawianiu oskarżonego.”

Obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od zarzucanego mu czynu, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

W pisemnej odpowiedzi na apelację pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej wniósł o jej nieuwzględnienie i uznanie jej za oczywiście bezzasadną.

Wyrok Sądu pierwszej instancji zaskarżył także prokurator. We wniesionej na niekorzyść oskarżonego apelacji, zaskarżając rozstrzygnięcie w części dotyczącej środków karnych, zarzucił „obrazę przepisu prawa materialnego, a to art. 41 § 1a k.k. polegającą na jego niezastosowaniu i nie orzeczeniu wobec oskarżonego R. L.

środka karnego w postaci zakazu zajmowania wszelkich stanowisk, wykonywania wszelkich zawodów oraz działalności związanych z wychowaniem, edukacją, leczeniem małoletnich lub opieką nad nimi, podczas gdy orzeczenie tego środka jest obligatoryjne w razie skazania za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności na szkodę małoletniego.”

Skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez orzeczenie wobec oskarżonego na podstawie art. 41 § 1a k.k. środka karnego w postaci zakazu zajmowania wszelkich stanowisk, wykonywania wszelkich zawodów oraz działalności związanych z wychowaniem edukacją, leczeniem małoletnich lub opieką nad nimi na okres 5 lat oraz o utrzymanie wyroku w mocy w pozostałym zakresie.

Wyrokiem z dnia 12 lutego 2024 r., sygn. akt IV Ka 1210/23, Sąd Okręgowy w Szczecinie zmienił zaskarżony wyrok, w ten sposób, że:

I. na podstawie art. 41 § 1a k.k. orzekł wobec oskarżonego zakaz zajmowania wszelkich stanowisk, wykonywania wszelkich zawodów oraz działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, leczeniem małoletnich lub z opieką nad nimi na okres 5 lat,

- w pkt. II jego części dyspozytywnej, w podstawie prawnej zawartego tam rozstrzygnięcia w miejsce art. 41a § 1 i 4 k.k. przyjął art. 41a § 2 i 4 k.k.,

- w pkt. IV jego części dyspozytywnej po zapisie „art. 2 ust. 1 pkt 5” dodał wyrazy „ustawy o opłatach w sprawach karnych”,

- na podstawie art. 4 § 1 k.k. za podstawę prawną wydanych rozstrzygnięć przyjął stan prawny obowiązujący w dacie czynu.

W pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

W pkt III Sąd zasądził od Skarbu Państwa na rzecz obrońcy skazanego koszty nieopłaconej obrony udzielonej z urzędu w postępowaniu odwoławczym, zaś w pkt IV zasądził od skazanego na rzecz Skarbu Państwa wydatki za to postępowanie.

We wniesionej kasacji od części opisanego wyroku - z wyłączeniem pkt III, obrońca zarzucił „naruszenie art. 439 § 1 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 29 § 1 k.p.k. w zw. z art. 25 § 3 k.p.k. poprzez rozpoznanie sprawy w Sądzie Odwoławczym przez trzyosobowy skład sędziowski, w którym znaleźli się Sędziowie Sądu Okręgowego P.L. oraz Sędzia Sądu Okręgowego J.W. rozpoznający sprawę w składzie Sądu

Odwoławczego, powołany dopełnienia tegoż urzędu na mocy uchwał odpowiednio o nr 380/2020 z dnia 11 marca 2020 r. i nr 633/2018 z dnia 13 grudnia 2018 r. podjętych przez Krajową Radę Sądownictwa (zwaną dalej „KRS”) - podmiot nieuprawniony do dokonania tejże czynności (o czym szerzej w uzasadnieniu), w związku z czym doszło wydania wyroku w prawnie wadliwym składzie, a jednocześnie Sąd przy orzekaniu nie rozważył sprawy w sposób rzetelny i obiektywny (o czym także szerzej w uzasadnieniu)”, na zakończenie wnosząc o uchylenie wydanego w sprawie wyroku w zaskarżonym zakresie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Odwoławczemu.

Odpowiadając pisemnie na kasację prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Mimo wagi podniesionego zarzutu, tj. bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 1 w zw. z art. 29 § 1 k.p.k. w zw. z art. 25 § 3 k.p.k., kasację obrońcy skazanego należy uznać za oczywiście bezzasadną.

Wbrew twierdzeniom autora kasacji, przedstawione przez niego w jej uzasadnieniu „rozważania” co do statusu sędziów Sądu Okręgowego w Szczecinie orzekających w postępowaniu odwoławczym w niniejszej sprawie, tj. sędziego P.L. i J. W., nie korespondują z treścią uchwały podjętej przez skład połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. o sygnaturze BSA I – 4110-1/20. W odniesieniu do sędziów sądów powszechnych uchwała ta stanowi w pkt 2, iż „2. *Nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. albo sprzeczność składu sądu z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego w sądzie powszechnym albo wojskowym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3), jeżeli wadliwość procesu powoływania prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.*” Uchwała wprost wyklucza

automatyczne wystąpienie skutku w postaci zaistnienia uchybienia z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (a nie jak podnosi skarżący art. 439 § 1 pkt 1 k.p.k.), tylko dlatego, że w składzie orzekającym zasiadał sędzia powołany na urząd na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa (dalej KRS), ukształtowanej nowelą z dnia 8 grudnia 2017 r. (Dz. U. z 2018 r., poz. 3). Zacytowane stanowisko Sądu Najwyższego wskazuje, że dla skuteczności zarzutu uchybienia z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. konieczne jest wykazanie konkretnych okoliczności, iż wadliwość procesu powołania prowadzi do naruszenia konstytucyjnego i konwencyjnego standardu niezawisłości i bezstronności sądu.

Zagadnienie kontroli bezstronności sędziego było również przedmiotem uchwały I KZP 2/22 z dnia 2 czerwca 2022 r. składu 7 sędziów Sądu Najwyższego (OSNK 2022, z. 6, poz. 22). W uchwale tej Sąd Najwyższy potwierdził dotychczasowe stanowisko, iż *„1. Krajowa Rada Sądownictwa ukształtowana w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r. poz. 3) nie jest organem tożsamym z organem konstytucyjnym, którego skład i sposób wyłaniania reguluje Konstytucja RP, w szczególności w art. 187 ust. 1.”*, jak również i to, że *„2. Brak podstaw do przyjęcia a priori, że każdy sędzia sądu powszechnego, który uzyskał nominację w następstwie brania udziału w konkursie przed Krajową Radą Sądownictwa po 17 stycznia 2018 r., nie spełnia minimalnego standardu bezstronności i każdorazowo sąd z jego udziałem jest nienależycie obsadzony w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 KPK (...).”*

Sąd Najwyższy rozpoznający niniejszą sprawę w pełni podziela zaprezentowane stanowisko i przyjętą wykładnię prawa. Odwołanie się przez obrońcę skazanego do ogólnych twierdzeń o powołaniu sędziów P.L. i J. W. przez „tzw. neoKRS”, okoliczności złożenia przez nich ślubowań „przed osobami bezpośrednio odpowiedzialnymi za te trwające „reformy” czy stanowiska, że „Obaj Sędziowie musieli i muszą przynajmniej akceptować biernie postawy i kroki obecnej władzy” nie są okolicznościami, które wskazywałyby na brak bezstronności obu sędziów, a tym samym zaistnienie w sprawie bezwzględnej przyczyny odwoławczej w postaci nienależytej obsady sądu.

Z akt sprawy wynika, że obrońca skazanego był obecny na terminie rozprawy apelacyjnej w dniu 12 lutego 2024 r. (k - 515/tom III). Znając skład sądu odwoławczego, nie wnosił o wyłączenie poszczególnych sędziów. Z protokołu rozprawy nie wynika także, aby złożył do niego jakiegolwiek swoje zastrzeżenia co do składu orzekającego, chociaż zapewne była mu znana treść uchwały trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego czy też innych orzeczeń dotyczących zagadnienia braku niezależności KRS od władzy wykonawczej i ustawodawczej. Okoliczności te wskazują, że obrońca skazanego nie miał zastrzeżeń co do składu orzekającego w postępowaniu odwoławczym. Owe zastrzeżenia pojawiły się dopiero na etapie postępowania kasacyjnego, i jak się wydaje, są podniesione na jego potrzeby.

Skarżący, mimo przywołania w treści zarzutu uchwał podejmowanych przez KRS w odniesieniu do obu sędziów, nawet nie próbuje analizować ich treści w kontekście spełnienia przez sędziów standardu bezstronności i niezawisłości. Brak w kasacji jakichkolwiek wskazań o związkach sędziów z władzą wykonawczą, a w szczególności nie przytacza się żadnych faktów, czy okoliczności mogących prowadzić do wniosku, iż owe związki mogły przyczynić się do przyspieszenia kariery zawodowej obu sędziów. Wreszcie skarżący nawet nie stara się przywołać jakichkolwiek informacji, mogących pochodzić z domeny publicznej, potwierdzających sugestię, iż sędziowie P.L. i J. W., a raczej sąd utworzony z ich udziałem, nie gwarantuje bezstronnego i niezawisłego rozpoznania sprawy. Trudno w świetle tych uwag oczekiwać, by to Sąd Najwyższy, przy całkowitej bierności strony wnoszącej nadzwyczajny środek zaskarżenia, poszukiwał informacji prowadzących do ewentualnego potwierdzenia zarzutu, zwłaszcza gdy dotychczasowa praktyka orzecznicza nie dostarcza argumentów prowadzących choćby do uprawdopodobnienia zaistnienia bezzwzględnej przyczyny uchylenia orzeczenia z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. ze względu na osoby obu sędziów oraz tryb i okoliczności ich powołania na urząd sędziego sądu okręgowego.

Mając powyższe na uwadze, kasację obrońcy skazanego R. L. uznać należało za oczywiście bezzasadną i oddalić ją na posiedzeniu w trybie przepisu art. 535 § 3 k.p.k.

[J.I.]

[ms]

.